

Poznatky o mori 2020

NÁMORNÉ DÁTA
A MONITOROVANIE MORA
NA ÚČELY ROZUMNÉHO
A UDRŽATEĽNÉHO RASTU

***Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede
na vaše otázky o Európskej únii.***

**Bezplatné telefónne číslo (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00 800 alebo tieto hovory fakturujú.

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Katalogizačné údaje nájdete na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2010

ISBN 978-92-79-16461-3
doi:10.2771/627

© Európska únia, 2010
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Foto na obálke: Mapovanie morského dna pomocou technológie LIDAR (letecký infračervený laserový radar)
– záliv Clew Bay v Írsku, © Marine Institute

Printed in Belgium

VYTLAČENÉ NA PAPIERI RECYKLOVANOM BEZ POUŽITIA CHLÓRU

Európska komisia

Poznatky o mori 2020

Námorné dáta a monitorovanie mora
na účely rozumného a udržateľného rastu

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade

Európska námorná monitorovacia a dátová sieť

Posúdenie vplyvu

Zhrnutie

Pracovný dokument útvarov Komisie

Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo

Predslov

V stratégii Európa 2020 sa uznáva, že poznatky vedú k inovácii, čím prispievajú k udržateľnému a inteligentnému rastu. Z hľadiska námorného hospodárstva závisí mnoho týchto poznatkov od pozorovaní rytmov a cyklov mora. Dáta zozbierané prostredníctvom takýchto pozorovaní však môžu vyústiť do poznatkov a inovácie jedine vtedy, keď ich európski inžinieri a vedci majú možnosť nájsť, majú k nim prístup a sú schopní ich zhromaždiť a následne ich rýchlo a efektívne uplatniť. V skutočnosti je to však často inak.

Cieľom iniciatívy Komisie s názvom „Poznatky o mori 2020“ je sprístupniť a zhromaždiť námorné dáta prostredím z rôznych zdrojov a zjednodušiť ich používanie na iné ako pôvodne plánované účely. Bude to predstavovať tri hlavné prínosy.

V prvom rade sa tým zvýši efektívnosť všetkých tých súkromných subjektov, verejných orgánov a výskumníkov, ktorí momentálne námorné dáta používajú. Zhromažďovaniu a spracovávaniu nesúdržných dát z rôznych zdrojov sa bude venovať menej času a úsilia.

V druhom rade sa tým otvoria nové možnosti a podnikni inovácia v oblasti námorného hospodárstva. Som presvedčená, že univerzálny a spoľahlivý prístup k presným námorným dátam umožní európskym firmám ponúkať produkty a služby, ktoré by predtým nikto neočakával.

V treťom rade sa tým zníži rozsah neistoty súvisiacej s našimi poznatkami o správaní morí a oceánov. Nebude to predstavovať osoh iba pre tých, ktorí žijú a pracujú na mori a v pobrežných oblastiach. Morské prúdy ovplyvňujú aj podnebie na pevnine. Lepšie poznatky o morskom prostredí nie sú dostatočnou podmienkou na spoľahlivejšie predpovede drsného alebo mierneho priebehu ročných období v Európe. Sú však potrebné. Lepšie poznatky o mori môžu prispieť k prispôbeniu sa Európy zmene klímy.

Konzorciá európskych subjektov už zriaďujú prototyp európskej námornej monitorovacej a dátovej siete (EMODnet) s cieľom uľahčiť prístup k dátam v obmedzenom počte úmori tým verejným a súkromným subjektom, ktorí ich potrebujú. Používatelia môžu sťahovať nielen dáta, ale aj informácie týkajúce sa spoľahlivosti meraní. Medzery v monitorovacích sieťach sú zvýraznené.

Ďalšie opatrenia, ktoré navrhujeme, nám umožnia lepšie si uvedomiť potenciál zdroja, ktorý pokrýva 71 % našej planéty. Spoločne predstavujú súdržný súbor príspevkov z rôznych oblastí politiky EÚ a táto iniciatíva ako taká je konkrétnym príkladom prínosu nastupujúcej integrovanej námornej politiky EÚ.

Maria Damanaki
Európska komisárka pre
námorné záležitosti a rybné hospodárstvo

Poznatky o mori 2020

Námorné dáta a monitorovanie mora
na účely rozumného a udržateľného rastu

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade

KOM(2010) 461

Obsah

1.	Súvislosti	7
2.	Súčasné výzvy	8
3.	Ciele	8
4.	Vývoj jestvujúcich nástrojov EÚ	9
4.1.	Smernice ES	9
4.2.	Rámec zberu údajov pre odvetvie rybného hospodárstva	10
4.3.	Iniciatíva Globálne monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti (GMES)	10
4.4.	Spoločný systém environmentálnych informácií (SSEI) a WISE-More	10
4.5.	ur-EMODnet	10
4.6.	EÚ a národné agentúry	11
4.7.	Údaje týkajúce sa pobrežia	11
4.8.	Návrhy na zlepšenie súčasných nástrojov	13
5.	Smerom k operačnej štruktúre námorných dát	14
6.	Riadenie procesu	16
7.	Časový plán	16

1 | Súvislosti

Poznatky sú hnacou silou udržateľného rastu v prepojenom globálnom hospodárstve, a preto sú základným prvkom na dosiahnutie rozumného rastu v Európskej únii v súlade so stratégiou Európa 2020⁽¹⁾. Prehlbovanie poznatkov o moriach a oceánoch, ktoré tvoria 71 % povrchu našej planéty je jedným z troch medzi odvetvových nástrojov integrovanej námornej politiky EÚ⁽²⁾. Poznatky o mori môžu pomôcť uplatneniu ďalších dvoch nástrojov – lepšieho priestorového plánovania a integrovaného námorného dohľadu. Nie je možné predpovedať rozsah budúcich zmien v oceánskych systémoch, ich dosah na ľudskú činnosť a spätný vplyv zmien v ľudskom správaní na oceán, ak nepochopíme, akým spôsobom funguje systém v súčasnosti a ako fungoval v minulosti. Poznatky sú potrebné na dosiahnutie dobrého stavu životného prostredia morských vôd, v súlade s rámcovou smernicou o námornej stratégii ide o environmentálny pilier integrovanej námornej politiky. Poznatky sú základným komponentom plánu EÚ na integráciu morského a námorného výskumu⁽³⁾ a príspevkom k digitálnej agende⁽⁴⁾.

Poznatky o mori sa začínajú získavať monitorovaním mora a oceánov. Údaje z týchto monitorovaní sa zbierajú, potom analyzujú s cieľom dospieť k informáciám a poznatkom. Poznatky možno následne uplatňovať v záujme dosiahnutia rozumného udržateľného rastu, posúdenia stavu morského ekosystému alebo v záujme ochrany pobrežných komúní.

Toto oznámenie sa v podstate týka prvých dvoch štádií procesu – t. j. zberu údajov a ich zhromažďovania – z hľadiska toho, že verejné informácie sú v zásade verejným dobrom, z ktorého môže mať prospech široké spektrum zainteresovaných činiteľov, zatiaľ čo uplatňovanie údajov je vo väčšej miere špecializované a možno sa k nemu dostať buď prostredníctvom trhu alebo strategických cieľných iniciatív. Zber údajov je z dôvodu subsidiarity prevažne v zodpovednosti členských štátov. EÚ disponuje potenciálom hodnotne prispieť v štádiu zhromažďovania údajov, keďže je potrebné zabezpečiť jednotnosť vo všetkých štátoch a medzi rozličnými používateľskými komunitami.

Záver Rady o integrovanej námornej politike zo 16. novembra 2009⁽⁵⁾ povzbudili Komisiu k tomu, aby vypracovala návrhy na zlepšenie využívania vedeckých poznatkov. Toto oznámenie reaguje na uvedenú požiadavku v tom zmysle, že načrtáva postup pre koordinovanejší prístup k zberu a zhromažďovaniu námorných dát a opisuje akčný plán, v ktorom by opatrenia rozličných politík EÚ prispeli k splneniu celkového cieľa.

- 1 Európa 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, 3.3.2010, KOM(2010) 2020.
- 2 Integrovaná námorná politika Európskej únie, Brusel, 10.10.2007, KOM(2007) 575 v konečnom znení.
- 3 Európska stratégia pre morský a námorný výskum. Ucelený rámec európskeho výskumného priestoru na podporu trvalo udržateľného využívania oceánov a morí, v Bruseli 3.9.2008, KOM(2008) 534 v konečnom znení.
- 4 „Digitálna agenda pre Európu“ 19.5.2010, KOM(2010) 245.
- 5 Závery Rady o integrovanej námornej politike, 2973. schôdza Rady pre všeobecné záležitosti, v Bruseli 16. novembra 2009.

2 | Súčasné výzvy

Väčšina námorných dát zbieraných verejnými inštitúciami v členských štátoch EÚ jednotlivo alebo spoločne za náklady prevyšujúce 1 miliardu EUR⁽⁶⁾ ročne sa v súčasnosti zbiera s konkrétnym úmyslom, napríklad s úmyslom využívať morské zdroje, zaručiť bezpečnú navigáciu, sledovať súlad s nariadeniami alebo overovať vedecké hypotézy. Ako sa však vo verejnej konzultácii⁽⁷⁾ potvrdilo, spracúvanie alebo uplatňovanie týchto údajov sa stretáva s mnohými

prekážkami. Pre užívateľov je zložitá zistiť, ktoré údaje už existujú. Sú zavedené obmedzenia prístupu, používania a opakovaného používania. Ďalšími prekážkami sú čiastočné normy, vzory a nomenklatúra, nedostatok dôsledných a presných informácií, cenová politika niektorých poskytovateľov služieb a nedostatočné časové alebo priestorové rozlíšenie. Nie je preto možné vyvinúť inovatívne nové produkty a služby na základe príslušných údajov⁽⁸⁾.

3 | Ciele

V kontexte tohto oznámenia sa v záujme zdokonaľovania poznatkov o mori stanovujú tri ciele:

1. znížiť prevádzkové náklady a obmedziť oneskorenia pre používateľov námorných dát, a preto:
 - napomáhať konkurencieschopnosť súkromného priemyslu v globálnom hospodárstve a odpovedať na výzvu udržateľnosti;
 - zlepšovať kvalitu verejného rozhodovania na všetkých úrovniach;
 - posilňovať vedecký výskum mora;
2. zvýšiť hospodársku súťaž a inováciu medzi používateľmi a opakovanými používateľmi námorných dát rozširovaním prístupu k rýchlo dostupným, uceleným údajom o mori, ktorých kvalita je overená;

3. obmedziť neistotu v poznatkoch o oceánoch a moriach a poskytovať tak spoľahlivý základ vyrovnania sa s budúcimi zmenami.

Plnenie týchto cieľov priamo prispieva k prioritným iniciatívam oznámeným v stratégii Európa 2020, napríklad „Inovácia v Únii“, „Európa efektívne využívajúca zdroje“ a „Priemyselná politika vo veku globalizácie“.

Podľa konzervatívneho odhadu výnosov z vytvorenia integrovanej siete na nahradenie súčasného fragmentovaného systému monitorovania mora je potrebných 300 miliónov EUR ročne⁽⁹⁾. Racionálnejšie využívanie námorných dát okrem toho nielen zvýši efektívnosť súčasných používateľov námorných dát, ale zároveň otvorí nové príležitosti inovácii a rastu.

6 Odhad bol vypočítaný v posúdení vplyvu pre toto oznámenie.

7 Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Infraštruktúra námorných údajov, výsledok verejnej konzultácie, 22.1.2010, SEK(2010) 73 v konečnom znení.

8 Prospech z lepších poznatkov o biotopoch morského dna by mal napríklad bio-prieskum na účely výroby nových produktov v medicíne alebo v spracovateľskom priemysle.

9 V posúdení vplyvu sa odhaduje približne 100 miliónov EUR na podporu vedy, 56 miliónov EUR pre verejné orgány a 150 miliónov EUR pre súkromný sektor.

4 | Vývoj jestujúcich nástrojov EÚ

V členských štátoch už prebieha zber množstva údajov a v niektorých prípadoch je to ich právnym záväzkom. Cieľom rozličných nástrojov a opatrení EÚ je zaručiť, aby bol v EÚ k dispozícii ucelený súbor dát a monitorovaní.

Tieto opatrenia zahŕňujú tak záväzky, ako aj podporné opatrenia. Rozdiel medzi nimi nie je vždy jasný, ale vo všeobecnosti v prípade záväzkov zaväzujú právne predpisy EÚ členské štáty k zberu, zhromažďovaniu alebo poskytnutiu prístupu k údajom a v prípade podporných opatrení poskytuje EÚ určitú pomoc.

4.1. Smernice ES

Rámcovou smernicou o námornej stratégii⁽¹⁰⁾ sa členské štáty zaväzujú k tomu, že „vypracujú a vykonajú koordinované monitorovacie programy na priebežné posudzovanie environmentálneho stavu svojich morských vôd“. Zhromažďovanie obrazových údajov z úmorí a morských oblastí v rámci celej Európy si vyžaduje medzinárodnú a medzidisciplinárnu spoluprácu. Doterajšie skúsenosti ukázali, že spoločné využívanie údajov medzi jednotlivými odvetvami a členskými štátmi nefunguje jednotne, adekvátne, efektívne ani rýchlo. Situácia sa pravdepodobne nezlepší, pokiaľ Európska únia nebude konať v tejto oblasti alebo neposkytne podporu.

Smernicou INSPIRE⁽¹¹⁾ sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali opatrenia na spoločné využívanie súborov údajov a služieb medzi orgánmi verejnej moci na účely zabezpečovania verejných úloh a smernicou o informáciách o životnom prostredí⁽¹²⁾ sa od nich vyžaduje, aby údaje na požiadanie poskytovali. Smernicou o opakovanom použití informácií verejného sektora⁽¹³⁾ sa ustanovuje spoločný legislatívny rámec, ktorým sa usmerňuje spôsob sprístupňovania informácií na opakované použitie zo strany orgánov verejného sektora, čím sa uľahčuje opakované použitie verejných údajov a odstraňujú sa prekážky ako diskriminačné postupy, monopolné trhy a nedostatok transparentnosti.

Tieto smernice poskytujú potrebný právny základ lepšieho používania námorných dát a v prípade smernice INSPIRE potrebný právny základ spoločných noriem. Ale samé o sebe nie sú dostačujúce. Nevzťahujú sa nevyhnutne na tie inštitúcie, ktoré nie sú verejnými orgánmi, ale disponujú množstvom námorných dát, napríklad vedecké a akademické inštitúcie rešpektujúce práva duševného vlastníctva. Nezaoberajú sa monitorovaniami v blízkom reálnom čase ani historickými archívmi údajov.

10 Smernica 2008/56/ES.

11 Smernica 2007/2/ES, ktorou sa zriaďuje infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE).

12 Smernica 2003/4/ES.

13 Smernica 2003/98/ES.

Revíziou smernice o informáciách verejného sektora⁽¹⁴⁾ sa ukázalo, že opakovaní využívatelia údajov v odvetviach geografia a meteorológia pokladajú vysoké ceny, reštriktívne podmienky udelenia povolení a diskrimináciu za prekážky využitia potenciálu opakovaného využívania informácií verejného sektora v plnej miere. Prístup k prioritným informáciám z projektov morského výskumu patriaceho pod rámcový program EÚ je povinný iba pre inštitúcie a orgány Spoločenstva, ktoré majú v úmysle tieto údaje využívať na rozvoj, vykonávanie a monitorovanie environmentálnych stratégií.

4.2. Rámec zberu údajov pre odvetvie rybného hospodárstva

Nový rámec zberu údajov prijatý v roku 2008⁽¹⁵⁾ zaväzuje členské štáty k zberu, správe a poskytovaniu vysokokvalitných údajov z oblasti rybného hospodárstva na účely vedeckého poradenstva, najmä pri prijímaní primeraných rozhodnutí pri správe rybného hospodárstva. Tieto činnosti sa vykonávajú v rámci viacročných národných programov, ktoré sú spolufinancované Úniou. V novom rámci sa od členských štátov vyžaduje, aby umožňovali využívanie týchto údajov ako základu pre poradenstvo pri správe rybného hospodárstva, pri uverejňovaní vedeckých prác, pre verejné rozpravy a pri účasti zainteresovaných strán na rozvoji politiky. V súčasnosti si okrem týchto účelov prístup k údajom, ich zhromažďovanie na úrovni úmorí a opakované používanie zhromaždených údajov vyžadujú súhlas všetkých zainteresovaných vlastníkov údajov.

4.3. Iniciatíva Globálne monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti (GMES)

GMES je rozsiahly program, ktorý pokrýva zem, atmosféru a morské prostredie. Je zameraný na poskytovanie služieb v oblastiach životného prostredia a bezpečnosti a z väčšej miery sa sústre-

ďuje na satelitné merania a na produkty založené na týchto meraniach. Možnosti hlavnej námornej služby v rámci iniciatívy GMES sa v súčasnosti skúmajú prostredníctvom projektu MyOcean. Produkty sú k dispozícii na akékoľvek použitie vrátane komerčného použitia (ďalej v spracovateľskej vertikále), ale nevzťahujú sa na „nekontrolované rozosielanie údajov (šírenie informácií, napr. vysielaním, a rozposielaním cez internet...)“.

4.4. Spoločný systém environmentálnych informácií (SSEI) a WISE-More

Cieľom koncepcie spoločného systému environmentálnych informácií (SSEI)⁽¹⁶⁾, ktorú podporila Európska komisia a Európska environmentálna agentúra (EEA), je modernizovať a zjednodušiť dostupnosť, výmenu a používanie údajov a informácií potrebných na vypracovanie a vykonávanie environmentálnej politiky, podľa ktorej sú súčasné, prevažne centralizované systémy podávania správ postupne vymieňané systémami založenými na prístupe, spoločnom využívaní a interoperabilite.

WISE-More je zložka SSEI v oblasti morského životného prostredia zameraná na splnenie požiadaviek na plnenie záväzkov podávania správ, ktoré vyplývajú z rámcovej smernice o námornej stratégii 2008/56/ES, a na informovanie európskej verejnosti o vykonávaní námorných stratégií. Bude rozšírením súčasného Systému informácií o vode pre Európu (WISE), ktorý sa týka blízkych pobrežných vôd, na morské prostredie.

4.5. ur-EMODnet

Sieť ur-EMODnet financovaná prostredníctvom prípravných akcií v rámci námornej politiky⁽¹⁷⁾ je prototypom siete EMODnet⁽¹⁸⁾, ktorá by mala byť užitočná pre odborníkov z námorného sektora a odborníkov na morské prostredie, ale ktorá je prvotne určená na overovanie koncepcie prípravy

14 Opakované použitie informácií verejného sektora – revízia smernice 2003/98/ES, v Bruseli 7.5.2009, KOM(2009) 212 v konečnom znení.

15 Nariadenie Rady (ES) č. 199/2008 z 25. februára 2008.

16 Smerom k spoločnému systému environmentálnych informácií (SSEI) KOM(2008) 46 v konečnom znení, v Bruseli 1. februára 2008.

17 Finančný mechanizmus na prípravu návrhov s cieľom prijatia budúcich opatrení.

18 Európska námorná monitorovacia a dátová sieť.

© Mick Mackey

a na podporu spätnej väzby. Tematické skupiny⁽¹⁹⁾ zhromažďujú existujúce údaje z rozličných zdrojov, pričom posudzujú ich kvalitu, zabezpečujú, aby obsahovali deskriptory (metaúdaje) ako čas a miesto merania, a sprístupňujú ich prostredníctvom tematických portálov. Množstvo poznatkov a technológií, ktoré tieto skupiny používajú, bolo vyvinutých v rámci výskumných programov EÚ⁽²⁰⁾. Doteraz uvedené témy sú zhrnuté v tabuľke 1. Ich vzájomná prepojenosť sa posilňuje prostredníctvom rovnakých noriem a polročných koordinačných schôdzí. Úrovně údajov vytvorené prostredníctvom siete ur-EMODnet sú k dispozícii bez obmedzenia. V roku 2011 sa zamýšľa spustiť priebežné hodnotenie výsledkov a konečné hodnotenie v roku 2013, ktorými sa usmerní ďalšia činnosť.

- 19 Tematické skupiny sú konzorciá laboratórií, ktoré prijali zodpovednosť za zhromažďovanie údajov konkrétneho druhu a ich sprístupňovanie prostredníctvom jednotlivých portálov. V súčasnosti existujú štyri skupiny – pre hydrografiю/batymetriю, geológiю, biológiю a chémiю (pozri tabuľku 1). Pripravuje sa vytvorenie skupiny pre fyzikálne údaje.
- 20 Rozhodnutie 1982/2006/ES o 7. výskumnom rámcovom programe je posledným zo skupiny programov financujúcich tvorbu a používanie námorných dát.
- 21 Posúdenie vplyvu pre EMODnet.
- 22 Napríklad údaje týkajúce sa ropných škvŕn, presunov lodí a rybolovnej činnosti.
- 23 Odporúčanie 2002/413/ES.

Súčasná sieť ur-EMODnet samá osebe neposkytne dostatočné informácie pre celkové hodnotenie v roku 2013. Ukážka je príliš malá. Počet zahrnutých parametrov a úmorí je menší ako by bolo potrebné na uspokojenie potrieb komunity námorného sektora a odborníkov na morské prostredie. Rozlíšenie je príliš všeobecné. Bola by to príliš veľká zmena a veľké riziko priamo prejsť z prípravnej siete ur-EMODnet založenej na akciách na plnohodnotnú sieť EMODnet v rozsahu, ktorý bude potrebný podľa súčasných odhadov⁽²¹⁾. Navrhne sa nariadenie na financovanie ďalšieho rozvoja integrovanej námornej politiky v období 2011-2013. Naplnenie siete EMODnet bude jedným z opatrení financovaných na základe tohto nariadenia.

4.6. EÚ a národné agentúry

Pri uplatňovaní príslušných právnych predpisov EÚ sú okrem Európskej environmentálnej agentúry poverené poskytovaním pomoci Európskej komisii a členskými štátmi aj Agentúra pre kontrolu rybného hospodárstva Spoločenstva a Európska námorná bezpečnostná agentúra. V rámci svojich úloh zbierajú príslušné údaje⁽²²⁾, ktoré by mohli mať širšie použitie na iné účely. Ak sa dodržia preventívne opatrenia týkajúce sa zachovania dôvernosti, môžu sa tieto údaje v náležitej súhrnnej podobe šíriť vo väčšej miere.

Do zberu údajov sú zapojené aj mnohé vládne orgány členských štátov.

4.7. Údaje týkajúce sa pobrežia

Aby pobrežné orgány podporili rozhodovací proces a zapojenie verejnosti, je potrebné, aby tieto orgány zhromažďovali, využívali a poskytovali informácie. Rámec pre systémy pobrežných informácií sa zabezpečuje odporúčaním EÚ o integrovanom riadení pobrežných zón⁽²³⁾.

Podľa Eurostatu sú pobrežné regióny vymedzené ako štandardné štatistické regióny (NUTS⁽²⁴⁾ úroveň 3), v ktorých aspoň polovica obyvateľov žije vo vzdialenosti do 50 km od pobrežia⁽²⁵⁾. Ide o 446 regiónov, z ktorých má 372 prístup k pobrežiu. Sociálno-ekonomické parametre, ako sú ukazovatele týkajúce sa obyvateľstva alebo HDP, sú pre väčšinu týchto regiónov voľne dostupné prostredníctvom webovej stránky Eurostatu. V prípade niektorých štátov ako Poľsko, Švédsko alebo Spojené kráľovstvo sú tieto regióny také rozsiahle, že zahŕňajú aj obyvateľstvo žijúce hlboko vo vnútrozemí, a nemôžu preto vystihnúť osobitné znaky, ktoré sú typické pre pobrežné komunity. Pokusy zbierať dokonalejšie rozlíšené údaje neboli úspešné z dôvodu prehnaných poplatkov zo strany niektorých národných štatistických úradov, pretože niektoré národné štatistické úrady nemajú systematický spôsob riešenia žiadostí o poskytovanie

údajov, a preto, že z dôvodu zachovania dôvernosti nemožno poskytovať údaje regiónom s jedným alebo dvoma podnikmi v príslušnom sektore.

Ekonomické údaje – príjem, výdavky, zamestnanosť – z oblastí rybného hospodárstva, akvakultúry a spracovania rýb sú rovnako zbierané ako súčasť rámca zberu údajov. Ekonomické údaje európskych rybárskych flotíl sú zhrnuté v ročnej hospodárskej správe⁽²⁶⁾ na vnútroštátnej úrovni a čoraz viac sa zbierajú na úrovni úmoria⁽²⁷⁾.

Mnohé regionálne orgány zavádzajú pobrežné informačné systémy zamerané na riadenie a plánovanie činností. Smernica INSPIRE a rozličné projekty Interreg⁽²⁸⁾ začínajú zabezpečovať určitú mieru interoperability medzi uvedenými systémami.

Tabuľka 1 Nie sú do nej zahrnuté údaje o tom, ako prispievajú iniciatívy EÚ k výskumným projektom v oblasti infraštruktúry námorných dát ani vnútroštátne iniciatívy. Nie sú zahrnuté ani „záväzky“ ako INSPIRE. Tabuľka obsahuje len údaje o podporných opatreniach čiastočne financovaných rozpočtom EÚ

Parametre	Zber	Zhromažďovanie	Uplatňovanie
Batymetria		ur-EMODnet	WISE-More
Geológia		ur-EMODnet	
Fyzika	GMES (vesmír)	GMES (okrem blízkeho pobrežia), ur-EMODnet ⁽²⁹⁾	GMES
Rybné hospodárstvo (vrátane ekonomických údajov)	Rámec zberu údajov ⁽³⁰⁾	Spoločné výskumné centrum (a iní používatelia údajov)	ICES ⁽³¹⁾ , STECF ⁽³²⁾ , GFCM ⁽³³⁾
Chémia		ur-EMODnet	WISE-More
Biológia		ur-EMODnet, GMES ⁽³⁴⁾	WISE-More
Ľudská činnosť (iná ako rybolov) ⁽³⁵⁾		ur-EMODnet ⁽³⁶⁾	WISE-More
Údaje týkajúce sa		Eurostat	

24 Opis štatistických regiónov pozri na http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html

25 Hamburg sa do zoznamu doplnil, hoci nespĺňa uvedené kritérium.

26 Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybné hospodárstvo (STECF), Hospodárska správa za rok 2009 o európskej rybárskej flotile EUR 24069 – ISBN 978-92-79-13867-6.

27 Rozumie sa úmorie v ktorom sa uskutočňuje rybolov. Nie je vždy rovnaké s úmorím pobrežia, kde sa ryby vykladajú alebo kde sa nachádza domovský prístav príslušných plavidiel.

28 Iniciatíva Spoločenstva, ktorej cieľom je podporovať spoluprácu medzi regiónmi v Európskej únii. Začala v roku 1989 a financuje sa v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR).

29 Nezahŕňa merania z vesmíru, takže GMES nedodáva údaje do siete ur-EMODnet.

30 Nariadenie Rady (ES) č. 199/2008 z 25. februára 2008.

31 Medzinárodná rada pre výskum mora.

32 Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybné hospodárstvo zriadený podľa článku 33 nariadenia Rady ES 2371/2002.

33 Všeobecná rybárska komisia pre Stredozemné more.

34 Merania chlorofylu z vesmíru prostredníctvom merania fytoplanktónu.

35 Výroba energie pri pobreží, plavebné cesty, ťažba štrku atď.

36 Opatrenia sa budú financovať prostredníctvom navrhovaného nariadenia o rozpočtových prostriedkoch pre integrovanú námornú politiku.

4.8. Návrhy na zlepšenie súčasných nástrojov

Aby sa posilnili účinky uvedených nástrojov a opatrení navrhuje Komisia niektoré zlepšenia:

- Komisia prijme potrebné kroky na zabezpečenie lepšej dostupnosti údajov z programov podporovaných EÚ v oblasti regionálneho rozvoja a morského a námorného výskumu na opakované použitie uvedených údajov.
- Komisia preskúma v nadväznosti na odporúčanie EÚ o integrovanom riadení pobrežných zón⁽³⁷⁾, aké ďalšie opatrenia sú potrebné na podporu pobrežných informačných systémov.
- Ukážky morských služieb v rámci iniciatívy GMES sa budú financovať do roku 2014 prostredníctvom siedmeho rámcového programu, položky vesmír. Rokuje sa o následných opatreniach.
- Z krátkodobého hľadiska Komisia zabezpečí, aby členské štáty v plnej miere zaviedli nové pravidlá prístupu k údajom o rybnom hospodárstve. V strednodobom a dlhodobom horizonte sa budú skúmať spôsoby rozšírenia možností prístupu k údajom.
- Aby sa čo najlepšie využili zdroje, WISE-More a EMODnet sa spoja v súvislosti s vykonávaním

rámцovej smernice o morskej stratégii. WISE-Marine sa plánuje zriadiť do polovice roka 2012, čím sa umožní zber a vizualizácia údajov členských štátov o morskom prostredí a ľudskej činnosti. WISE-Marine bude rovnako ako EMODnet nadväzovať na WISE, čo je existujúci systém podávania správ, ktorý už členské štáty používajú na oznamovanie svojich posúdení v súvislosti s rámcovou smernicou o vode.

- Komisia má v úmysle začať s ďalším súborom opatrení s cieľom zlepšiť rozsah údajov, rozlíšenie a rozsah zhromažďovaných parametrov⁽³⁸⁾,⁽³⁹⁾.
- Komisia zabezpečí, že jej agentúry budú pravidelne poskytovať údaje.
- Komisia v tom istom duchu podporuje členské štáty, aby poskytovali údaje zozbierané s osobitným zámerom a v prípade potreby uvedené podľa časového a priestorového hľadiska.
- Eurostat preskúma podrobné parametre týkajúce sa obyvateľstva a regiónov, aby mohol štatisticky lepšie vyjadriť vplyv pobrežia na vnútrozemné regióny.

Nedostatky v európskom systéme námorných dát sa budú napravnovať prostredníctvom rozličných iniciatív. Tieto iniciatívy sledujú porovnateľné, nie však rovnaké ciele. Potrebné sú preto ďalšie kroky na zabezpečenie synergie medzi rozličnými snahami.

37 Jednotlivé možnosti sa preskúmajú v rámci projektu PEGASO podporovaného na základe 7. rámcového programu.

38 Ako je rozšírenie geologickej mapy na stredomorské a iberské atlantické pobrežie; rozlíšenie batymetrie zo štvrtiny minúty aspoň na desatinu minúty; zahrnujúc ďalšie pesticídy.

39 Opatrenia sa budú financovať prostredníctvom navrhovaného nariadenia o rozpočtových prostriedkoch pre integrovanú námornú politiku.

Komisia vykoná potrebné opatrenia na to, aby tieto iniciatívy zladila a zabezpečila tak bezproblémové a nerušené poskytovanie námorných dát a zároveň sa vyhla zdvojeniu úsilia pri zbere údajov. K týmto opatreniam patrí:

- **zaručenie dodržiavania spoločných noriem** ⁽⁴⁰⁾;
- **postupné približovanie stratégií týkajúcich sa údajov ku konečnému cieľu, ktorým je poskytovať slobodný prístup k údajom bez obmedzenia ich použitia;**
- **zabezpečenie vhodnosti údajov zhromažďovaných na základe iniciatív ako ur-EMODnet alebo na základe rámca zberu údajov z hľadiska potrieb rámcovej smernice o morskej stratégii;**
- **osobitné opatrenie ur-EMODnet v roku 2010** ⁽⁴¹⁾ s cieľom zhromažďovať fyzikálne in-situ údaje ako vstup z hľadiska iniciatívy GMES, validovať vzorové výsledky iniciatívy GMES a zahrnúť blízke pobrežné vody ⁽⁴²⁾, na ktoré sa GMES nevzťahuje;
- **posúdenie nedostatkov monitorovacej siete v rokoch 2012-2013, keď sa sprístupnia výsledky opatrení prijatých v rámci ur-EMODnet a prototypu hlavnej námornej služby v rámci iniciatívy GMES;**
- **nadviazanie dialógu s partnerskými krajinami a medzinárodnými organizáciami s cieľom zabezpečiť, aby úsilie EÚ prispelo k vytvoreniu globálneho interoperateľného systému poznatkov o mori.**

5 | Smerom k operačnej štruktúre námorných dát

Hoci nástroje a uvedené kroky majú svoju hodnotu, integrácia poznatkov o mori si vyžaduje výraznejší postup. Jednotný súbor údajov prekračujúci hranice členských štátov si vyžaduje cieľnú operatívnu štruktúru. Jej konečná podoba bude závisieť od skúseností získaných pri realizácii projektov a iniciatív ako ur-EMODnet a MyOcean. Už v tomto štádiu je však vhodné oznámiť niektoré prvky, ktoré by sa mali do príslušnej štruktúry začleniť:

1. Európske námorné dáta sa v súčasnosti zbierajú s osobitným zámerom, ako je bezpečná navigácia alebo hospodárenie s rybnými zdrojmi, cieľom je však prejsť k vzorom, pri ktorých je od začiatku určené viacúčelové použitie.
2. Údaje by sa mali spravovať čo možno najbližšie k zdroju. Tieto údaje by mali byť náležite chránené v akreditovaných centrách údajov. Každé spracúvanie údajov, ktoré sú osobnými údajmi v zmysle smernice o ochrane údajov ⁽⁴³⁾, musí byť v súlade s ustanoveniami smernice.
3. Účinná európska infraštruktúra námorných dát by mala obsahovať viaceré tematické skupiny na zhromažďovanie údajov ⁽⁴⁴⁾. Tematická skupina na zhromažďovanie údajov je združenie organizácií, ktoré zhromažďujú údaje z osobitnej tematickej oblasti, napríklad geologické úrovne alebo chemické kontaminujúce látky.

40 Vráťane nomenklatúry, formátov a jednotiek. Zaručí sa tak možnosť porovnávať a kombinovať údaje pochádzajúce z rozličných iniciatív. Základný rámec pritom poskytuje INSPIRE. INSPIRE je zo všetkých hľadísk v súlade s medzinárodnými normami.

41 Opatrenia sa budú financovať prostredníctvom navrhovaného nariadenia o rozpočtových prostriedkoch pre integrovanú námornú politiku.

42 Blízke pobrežné vody je vedecký pojem používaný pri definovaní tých vôd, v ktorých si plytké vody, zložitá pobrežná topografia a prílivové a odlivové prúdy vyžadujú potrebu oveľa detailnejšieho prístupu z hľadiska fyzikálneho modelovania, ako je v súčasnosti obsiahnutý prístup v rámci základných námorných služieb GMES.

43 Smernica 95/46/ES.

44 Patrí sem 1) prístup ku všetkým prvotným pozorovaniam, ktorými disponujú centrá určitého druhu, 2) tvorba a šírenie vrstiev údajov s uvedením hustoty pozorovania, kvality údajov, 3) konzistentnosť údajov (na základe súradnicovej siete alebo polygónu) za celé úmoria.

4. Aby sa dosiahlo udržateľné fungovanie systémov monitorovania mora a zisťovanie závažných nedostatkov v týchto systémoch, je potrebné integrované stanovisko na úrovni úmoria. Očakáva sa príspevok organizácií s poverením na úrovni úmoria, ako sú dohovory o regionálnych moriach⁽⁴⁵⁾, regionálne poradné rady pre rybne hospodárstvo a EuroGOOS⁽⁴⁶⁾.
 5. V obmedzenom počte prípadov môže byť vhodné, aby sa podpora zo strany EÚ zameraná na infraštruktúru námorných dát a monitorovania mora rozšírila zo zhromažďovania údajov na ich analýzu a uplatňovanie; napríklad keď ide o poskytovanie ukazovateľov stavu morského prostredia.
 6. Architektúra poznatkov si vyžaduje rozhodnutie o tom, ktoré údaje sa budú zbierať a akým spôsobom by sa mali zhromažďovať. Zároveň je potrebný aj sekretariát na spravovanie procesu.
- S cieľom dospieť k realizácii takejto infraštruktúry Komisia navrhuje, aby:
- **za stav poznatkov neboli výlučne zodpovedné vlády, európsky priemysel používal primerané zdroje na zabezpečenie náležitej ochrany poznatkov a keď už poznatky nemajú komerčnú hodnotu, na ich všeobecné šírenie;**
 - **Komisia podporila komunikáciu medzi národnými dátovými centrami prostredníctvom pravidelných diskusií v rámci svojich skupín pre monitorovanie mora a skupín odborníkov a v rámci internetového fóra pre otázky o morskom prostredí s cieľom podporiť osvedčené postupy pri spracúvaní a šírení údajov;**
 - **sa zaručilo integrované stanovisko, pokiaľ ide o potrebu monitorovania, aby Komisia preskúmala možnosť fungovania kontrolnej stanice úmoria⁽⁴⁷⁾ vypracovaním pilotných projekto⁽⁴⁸⁾ v období 2011-2013;**
 - **Komisia na základe poskytovania rád zo strany členských štátov, kontrolných staníc úmoria a vlastných odborníkov pokračovala v určovaní priorit na zhromažďovanie údajov v sieti ur-EMODnet, ale aby v období 2011-2013 vypracovala návrh na trvalejšiu správu;**
 - **Komisia zriadila vzorový sekretariát⁽⁴⁸⁾, ktorý by riadil proces týkajúci sa siete ur-EMODnet – prípravu schôdzí, posudzovanie výstupov tematických skupín na zhromažďovanie údajov a výstupov kontrolných staníc úmoria, plnenie termínov, prípravu ročnej správy o činnosti.**

45 Dohovory z Ospanu, Helcolmu, Barcelony, Bukurešti.

46 EuroGOOS je združenie vnútroštátnych vládnych agentúr a výskumných organizácií, ktoré sa v európskom rozsahu zaoberajú oceánografiou.

47 Kontrolné stanice by nezávisle overovali úrovne údajov získané od každej tematickej skupiny na zhromažďovanie údajov, zabezpečovali vzájomnú zlučiteľnosť údajov od rozličných skupín a stanovovali priority ďalších pozorovaní na základe výmeny informácií s miestnymi zainteresovanými subjektmi. Tieto kontrolné stanice by mali konať v mene všetkých používateľov údajov o mori v rámci daného úmoria a mali by obsiahnuť všetky iniciatívy EÚ týkajúce sa údajov o mori – EMODnet, GMES, rámec zberu údajov atď.

48 Opatrenia sa budú financovať prostredníctvom navrhovaného nariadenia o rozpočtových prostriedkoch pre integrovanú námornú politiku.

6 | Riadenie procesu

Nezávislá skupina odborníkov sledovala rozšírený prístup k námorným dátam a monitorovaniu mora v oblasti zberu, zhromažďovania a uplatňovania námorných dát. Podpora tejto skupiny pomohla Komisii pri rozhodovaní o tematických prioritách a pracovných metódach. Skupina bude asistovať pri formálnom strednodobom posudzovaní začiatkom roka 2011 a pri vypracúvaní správy začiatkom roka 2012. Posudzovanie sa zameria aj na kvantitatívne

ukazovatele, ktorými sa meria používanie údajov pochádzajúcich z prototypu ur-EMODnet vedcami, orgánmi a priemyslom. Skupina podá správu o pokroku, ktorý dosiahne pri plnení cieľov stanovených v tomto oznámení.

Komisia tiež ustanoví skupinu odborníkov z členských štátov, ktorej cieľom bude zabezpečiť súlad s prebiehajúcou činnosťou v členských štátoch.

7 | Časový plán

Návrhy uvedené v tomto oznámení sa vzťahujú na opatrenia, ktoré je potrebné prijať zo strany Komisie v období 2011-2013. Na konci tohto obdobia sa vypracuje ďalšie posúdenie vplyvu, aby sa mohli naplánovať ďalšie kroky. Komisia vyzýva na zaujatie stanovísk k tomuto plánu.

Európska námorná monitorovacia a dátová sieť

Posúdenie vplyvu

Zhrnutie

Pracovný dokument útvarov Komisie

SEK(2010) 999

Obsah

1.	Vymedzenie problému	19
1.1.	Kontext	19
1.2.	Prečo sa zbierajú námorné dáta a aké sú náklady	19
1.3.	Problémy pri zhromažďovaní údajov	19
1.4.	Nedostatok hospodárskej súťaže a inovácie	19
1.5.	Neistota	20
1.6.	Faktory vplyvu	20
1.7.	Úsilie vyriešiť situáciu	20
2.	Hodnotný prínos EÚ	20
3.	Ciele	20
4.	Strategické možnosti	21
4.1.	Budúci vývoj – Možnosť nečinnosti	21
4.2.	Ďalšie možnosti	21
5.	Posúdenie vplyvu	22
5.1.	Čo by mala EÚ robiť?	22
5.2.	Aký je najvhodnejší právny nástroj?	23
5.3.	Ako by sa mala táto podpora riadiť?	23
6.	Monitorovanie a hodnotenie	23

1 | VYMEDZENIE PROBLÉMU

1.1. Kontext

Zdokonaľovanie poznatkov o mori bol vždy prvotný cieľ integrovanej námornej politiky EÚ, ktorý je sám osebe strategickým cieľom pracovného plánu Komisie na roky 2005-2009⁽¹⁾. Prípravné činnosti sa začali s cieľom vyhodnotiť technické možnosti a pravdepodobné náklady na vytvorenie európskej námornej monitorovacej a dátovej siete (EMODnet).

V apríli 2009 sa vďaka činnosti skupiny odborníkov uverejnil pracovný plán, v ktorom sa stanovujú všeobecné zásady a časový plán. Zároveň sa začala verejná konzultácia o sieti EMODnet⁽²⁾. Odpovedalo 300 zainteresovaných subjektov vrátane súkromných podnikov, verejných orgánov, medzinárodných organizácií a vedcov.

Ciele nariadenia pre financovanie podpory integrovanej námornej politiky v rokoch 2011-2013, ktoré má Komisia navrhnúť v roku 2010, sa týkajú poznatkov o mori.

1.2. Prečo sa zbierajú námorné dáta a aké sú náklady

Súkromné podniky potrebujú námorné dáta, aby mohli účinnejšie využívať zdroje. Vnútroštátne a miestne orgány ich potrebujú, aby mohli chrániť svoje pobrežia alebo aby mohli posudzovať dodržiavanie environmentálnych noriem. Vedci ich potrebujú v záujme rozšírenia poznatkov o morských prúdoch a ekosystémoch mora.

Všetky pobrežné štáty teda zbierajú a spracúvajú námorné dáta. V Európe sa v súčasnosti vyčlení na zber a sledovanie údajov o mori a oceáne ročne vyše 1 miliardy EUR⁽³⁾ pre verejné orgány a asi 3 miliardy EUR⁽³⁾ pre súkromnú sféru.

1.3. Problémy pri zhromažďovaní údajov

Užívatelia námorných dát sa nemôžu spoliehať na údaje z jedného zdroja zozbierané na jeden účel. Často sa požadujú námorné dáta viacerých pobrežných štátov.

Na základe informácií od veľkého množstva organizácií, ktoré disponujú a vlastnia námorné dáta a ktorých je vyše 50 v každom z hlavných pobrežných štátov⁽⁴⁾, nie je jednoduché vytvoriť si ucelený obraz. Využívatelia čelia siedmim podstatným prekážkam.

1) vyhľadávanie – neschopnosť nájsť hľadané údaje, 2) prístup – chýba povolenie na prístup k údajom, 3) použitie – obmedzenia pri konečnom používaní údajov, 4) ucelenosť – je zložité kombinovať údaje, 5) cena – prekračuje rozpočet využivateľa, 6) kvalita – dôslednosť a presnosť sú neznáme hodnoty, 7) kvantita – priestorové a časové rozlíšenie nedostačuje pre sledovaný cieľ. V roku 2009 takmer všetky zainteresované subjekty v prieskume⁽²⁾ uviedli, že každá z týchto siedmich prekážok stála v ceste efektívnosti ich práce.

Nesúrodý systém pozorovania v protiklade k integrovanému systému pridáva prinajmenšom 25 % nákladov tým, ktorí dodávajú produkty a služby⁽⁵⁾. Nie sú v tom zahrnuté nevyužitú príležitosť tých, ktorí sa pre nepreniknuteľnú infraštruktúru údajov rozhodli jednoducho neponúknuť nové služby.

1.4. Nedostatok hospodárskej súťaže a inovácie

Verejný alebo súkromný orgán má v súčasnosti problémy s poskytovaním produktu alebo služby, ktoré sú založené na námorných dátach, pokiaľ si sám nezobiera dáta alebo nemá silné väzby s organizáciou, ktorá ich zozbierala. Znižuje sa tým počet orgánov, ktoré sú potenciálne schopné poskytovať produkt alebo službu a obmedzuje sa tým priestor pre inováciu.

- 1 Strategické ciele 2005-2009 – Európa 2010: Partnerstvo pre obnovu Európy Prosperita, solidarita a bezpečnosť 26.1.2005 KOM(2005) 12 v konečnom znení.
- 2 Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Infraštruktúra námorných dát, výsledok verejnej konzultácie. V Bruseli 22.1.2010 SEK(2010) 73 v konečnom znení.
- 3 Tento údaj je odôvodnený vo vlastnom posúdení vplyvu.
- 4 Právne aspekty rámcovej zmluvy pre služby v oblasti environmentálnych údajov o mori, č. FISH/2006/09 – okruh 2, konečná správa, október 2008.
- 5 The Business Case for Improving NOAA's Management and Integration of Ocean and Coastal Data [Obchodný prípad pre zdokonalenie riadenia NOAA a integrácia údajov o oceáne a atmosfére], Zdenka Willis, riaditeľka, program IOOS agentúry NOAA (vládna agentúra USA pre výskum oceánu a atmosféry, január 2009).

1.5. Neistota

Neexistencia účinnej infraštruktúry námorných dát a príliš riedka monitorovacia sieť znásobujú neistotu v otázke, aké prostredie sa v budúcnosti v oceánoch vyvinie. V štúdii (6) sa odhaduje, že náklady vo výške 70 miliónov EUR na mapovanie írskych morských vôd by z hľadiska priemyslu znížili neistotu a výsledkom tejto investície by bol prínos vo výške 415 miliónov EUR pre odvetvie rybolovu, akvakultúru, biodiverzitu, obnoviteľné energie, energetický výskum a súvisiace priemyselné odvetvia. Zmenšenie neistoty o 25 %, pokiaľ ide o zvyšovanie morskej hladiny v budúcnosti, by mohlo znížiť ročné náklady EÚ na ochranu morí o 100 miliónov EUR. Kontinentálna klíma závisí od morských prúdov, takže dokonca aj vnútrozemské priemyselné odvetvia by mali prospech z kvalitnejších námorných dát; splnenie tejto podmienky by však nestačilo na zlepšenie sezónnych predpovedí, ale ide o nevyhnutnú podmienku.

1.6. Faktory vplyvu

Napriek tomu, že organizácie majú záujem o to, aby iné organizácie sprístupnili svoje údaje, samé môžu váhať so sprístupnením vlastných údajov, pretože pri poskytovaní produktov odvodených z týchto údajov môžu vďaka prednostnému prístupu k údajom získať konkurenčnú výhodu.

1.7. Úsilie vyriešiť situáciu

V EÚ sa prijali legislatívne opatrenia, ktoré vo väčšej miere zaväzujú administratívne orgány k sprístupňovaniu údajov. Opatrenia ako smernica INSPIRE (7), smernica o prístupe k informáciám o životnom prostredí (8) a smernica o informáciách verejného sektora (9) zavádzajú povinnosti pre verejné orgány.

EÚ poskytuje finančnú podporu zberu údajov z oblasti rybného hospodárstva prostredníctvom rámca zberu údajov. Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES) (10)

je zamerané na poskytovanie základnej námornej služby s využitím satelitných údajov. V rámci výskumných programov EÚ, ktoré na seba nadväzujú, boli vypracované katalógy námorných dát uľahčujúce vyhľadávanie údajov a postupov kvality pre meracie laboratória. Členské štáty začínajú usporadúvať svoje infraštruktúry námorných dát.

2| HODNOTNÝ PRÍNOS EÚ

Zhromažďovanie zobrazení úmorí si vyžaduje medzinárodnú a medzidisciplinárnu spoluprácu. Menej ako 3 % z 300 oslovených odborníkov nesúhlasilo s tvrdením, že „bez udržateľnej podpory zo strany EÚ bude nadmieru zložité vybudovať udržateľnú európsku infraštruktúru.“

3| CIELE

Možno rozlišovať tri osobitné ciele:

1. zníženie prevádzkových nákladov a obmedzenie oneskorenia pre používateľov námorných dát, a preto treba:
 - (a) podporovať konkurencieschopnosť súkromného sektoru priemyslu;
 - (b) zlepšovať kvalitu verejného rozhodovania na všetkých úrovniach; a
 - (c) posilňovať vedecký výskum mora;
2. prehĺbenie hospodárskej súťaže a inovácie medzi užívateľmi námorných dát rozširovaním a zrýchľovaním prístupu k uceleným údajom o mori, ktorých kvalita je overená;
3. obmedzenie neistoty v poznatkoch o oceánoch a moriach a tým poskytovanie spoľahlivého základu na vyrovnanie sa s nevyhnutnými budúci zmenami.

6 Price Waterhouse Cooper, INFOMAR Marine Mapping Survey Options Appraisal Report (Prieskum mapovania mora. Možnosti prieskumu. Hodnotiaca správa.), jún 2008.

7 Smernica 2007/2/ES, ktorou sa zriaďuje infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE).

8 Smernica 2003/4/ES.

9 Smernica 2003/98/ES.

10 Globálne monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti (GMES): Záleží nám na väčšej bezpečnosti našej planéty, v Bruseli 12.11.2008, KOM(2008) 748 v konečnom znení.

4 | STRATEGICKÉ MOŽNOSTI

4.1. Budúci vývoj – Možnosť nečinnosti

Súčasná pravidlá prístupu k námorným dátam sú spravidla v súlade s pravidlami používania údajov o mori¹¹). Nevzťahujú sa však automaticky na verejné inštitúcie, ktoré nie sú verejnými orgánmi, napríklad univerzity. Rešpektujú práva duševného vlastníctva a povinnosť niektorých národných agentúr vyberať poplatky za náhradu výdavkov. Projekty EÚ v oblasti výskumu alebo územnej spolupráce majú obmedzené trvanie. Po skončení projektov sa katalógy ďalej neudržiavajú a partnerstvo sa preruší.

Bez ďalšej činnosti EÚ bude súčasná infraštruktúra údajov naďalej znevýhodňovať používateľov, odrádzať od inovácie a obmedzovať schopnosť EÚ pripraviť zmenu námorného systému.

4.2. Ďalšie možnosti

4.2.1. Čo by mala EÚ robiť?

Spracovanie námorných dát do poznatkov a informácií si vyžaduje tri dôležité kroky: A) pozorovanie a zber, B) zhromažďovanie údajov so zámerom poskytovať ucelené údaje s overenou kvalitou, ktoré sa týkajú úmorí, C) uplatňovanie údajov pri poskytovaní služieb alebo ukazovateľov – napríklad v súvislosti s pobrežnou eróziou, populáciami rýb alebo s rizikom cunami.

V každom prípade by bolo pre EÚ mimoriadne zložité podporovať zber údajov bez poznatkov o tom, čo už bolo zozbierané, kde sú nedostatky a v akej oblasti je dopyt používateľov najväčší. Nebolo by možné ani vypracovať ukazovatele alebo produkty s hodnotným prínosom bez zhromažďovania a spracúvania údajov potrebných pre tieto ukazovatele. Pre činnosť EÚ preto existujú tieto možnosti:

1. ZHROMAŽĎOVANIE – údajov so zámerom poskytovať prístup k uceleným, bezpečne spravovaným údajom s overenou kvalitou, ktoré pochádzajú z území celých úmorí, za okrajové náklady.

2. ZBER – podobne ako 1. možnosť, ale zároveň sa podporujú systémy monitorovania a zber údajov – uskutočňuje sa automaticky prostredníctvom trvalo upevnených alebo mobilných nástrojov či prostredníctvom vzoriek zbieraných v mori a analyzovaných v laboratóriu.
3. UPLATŇOVANIE – podobne ako 1. možnosť, ale zároveň ide o uplatňovanie údajov so zámerom poskytnúť ukazovatele – napríklad v oblasti kvality životného prostredia, pobrežnej erózie, populácií rýb alebo rizika cunami.

Cieľom siete EMODnet je poskytnúť základnú infraštruktúru, ktorá vyhovuje rozličným spôsobom používania. Spracúvanie údajov do produktov prispôbených užívateľom by malo byť na druhej strane komerčnou a konkurencieschopnou obchodnou činnosťou, pri ktorej by mohli verejné a súkromné subjekty získavať údaje z najlepších zdrojov, zlučovať a spracúvať ich na účely odborného použitia. 3. možnosť „uplatňovanie“ sa preto zamieta.

4.2.2. Aký je najvhodnejší právny nástroj?

Najdôležitejším rozhodnutím, ktoré sa má prijať pri výbere právneho nástroja, je rozdelenie úloh medzi úrovňou EÚ a vnútroštátnou úrovňou. Možno to dosiahnuť nariadením, smernicou alebo odporúčaním.

4.2.3. Ako by sa mala táto podpora riadiť?

Sieť EMODnet by mala európske inštitúcie spojiť do udržateľného rámca v prospech tých, ktorí využívajú príslušné údaje. Inštitúciám sa s týmto cieľom poskytnú potrebné finančné prostriedky. Existujú takmer nekonečné možnosti ako zrealizovať tento zámer, možno však rozlíšiť dve základné možnosti.

1. Pokračovať ako doteraz v osobitných oblastiach, napríklad v oblasti rybolovu alebo vesmíru, prostredníctvom výskumných projektov s obmedzeným trvaním alebo prostredníctvom náhodných regulačných opatrení.
2. Zriadiť sekretariát – buď pritom využiť existujúcu organizáciu alebo vytvoriť nový subjekt s cieľom spravovania siete.

11 Právne aspekty rámcovej zmluvy pre služby v oblasti environmentálnych údajov o mori, č. FISH/2006/09 – LOT2, konečná správa, október 2008.

5| POSÚDENIE VPLYVU

5.1. Čo by mala EÚ robiť?

5.1.1. Prevádzkové náklady

1. možnosť „zhromažďovanie“ by znížila námaľu obsiahnutú pri vyhľadávaní údajov a prístupe k nim. V prípadoch, v ktorých hrajú úlohu náklady na údaje, by náklady znížilo prijatie zásady okrajových nákladov namiesto náhrady nákladov. 2. možnosť „zber“ by mohla obmedziť potrebu ďalších pozorovaní s cieľom dosiahnuť požadovanú presnosť.

5.1.2. Hospodárska súťaž

1. možnosť „zhromažďovanie“ posilňuje hospodársku súťaž, pretože zberatelia dát už nebudú uprednostnení vo vzťahu k poskytovaniu produktov. Umožní sa tým vývoj nových inovatívnych služieb. 2. možnosť „zber“ neprinesie žiadne významné výhody z hľadiska hospodárskej súťaže.

5.1.3. Neistota

Lepšia infraštruktúra meraní zníži neistotu v otázke, ako sa oceány v budúcnosti vyvinú. Podnikom a verejným orgánom sa tým umožní väčšia istota pri plánovaní budúcnosti.

S lepším prístupom k jestvujúcim údajom klesá neistota. Jednoznačne je však potrebných viac údajov. 2. možnosť „zber“ preto ponúka ďalšie výhody v porovnaní s 1. možnosťou „zhromažďovania“. Keďže je zložité prispôbiť sa neznámej budúcnosti a keďže

kontinentálnu klímu ovplyvňujú oceány, najúčinnejším príspevkom EÚ, pokiaľ ide o pomoc Európe pri prispôbovaní sa zmene klímy, by bol pravdepodobne dokonalejší systém monitorovania mora.

5.1.4. Náklady na realizáciu

Prevádzkovanie novej infraštruktúry predpokladá ďalšie náklady, ktoré bude potrebné odôvodniť prínosom siete.

V prvotných odhadoch nákladov na 1. možnosť „zhromažďovanie“ sa uvádzajú výdavky vo výške 20 miliónov EUR ročne počas desiatich rokov a následne 11 miliónov EUR ročne na prevádzku a aktualizáciu. Náklady je možné ušetriť znížením finančných prostriedkov na projekty zamerané na overenie realizovateľnosti infraštruktúry námorných dát⁽¹²⁾, ktoré sa majú financovať z rozpočtu Spoločenstva určeného na výskum.

Náklady na 2. možnosť „zber“ závisia od toho, aké ambiciózne sú ciele. Výsledok monitorovacích programov pre Európu často predstavuje skôr dlhodobý prínos ako riešenie bezprostrednej potreby príslušného členského štátu. Program priebežný zaznamenávač planktónu (CPR – Continuous Plankton Recorder), ktorý zabezpečil bezkonkurenčné pozorovania životného prostredia a biogeografie planktónu v Atlantickom oceáne, stojí ročne 1,8 milióna EUR. 3 milióny EUR ročne by podporili európsku zložku Euro-agro (stojí ročne 8 miliónov EUR), čo je celosvetový in-situ systém pozorovania oceánov prostredníctvom autonómnych profilujúcich bójí. Ďalšie výdavky by boli príliš vysoké. Vytvorenie

Tabuľka 1 Odhady ročných nákladov a výnosov spojené s vytvorením operatívnej európskej námornej monitorovacej a dátovej siete

DOSAĤ	Náklady/výnosy	1. možnosť – spracúvanie a zhromažďovanie podporných dát (ročne)	2. možnosť – zber podporných dát (doplňujúca k 1. možnosti)
Znížené prevádzkové náklady	Výnosy	300 MILIÓNOV EUR	
Posilnenie hospodárskej súťaže	Výnosy	60 MILIÓNOV – 200 MILIÓNOV EUR	
Obmedzená neistota	Výnosy		220 MILIÓNOV EUR
Zvýšené náklady na realizáciu	Náklady	20 MILIÓNOV EUR ⁽¹³⁾	10 MILIÓNOV – 90 MILIÓNOV EUR

12 SEADATANET atď.

13 Za predpokladu zavedenia 10 ročného programu na vytvorenie siete EMODnet s 10-krát citlivejším rozlíšením ako pri súčasnej sieti ur-EMODnet.

európskej multidisciplinárnej stanice na pozorovanie morského dna by stálo okolo 240 miliónov EUR s prevádzkovými nákladmi 32 miliónov EUR ročne. Podľa odhadov by si úplné kartografické zachytenie morí členských štátov EÚ prostredníctvom multifrekvenčného sonaru vyžadovalo asi 50 miliónov EUR ročne počas budúcich 20 rokov. Dodatočné náklady na 2. možnosť by v porovnaní s 1. možnosťou predstavovali od 10 do 90 miliónov EUR ročne.

Pred prijatím konečného rozhodnutia pre jednu z možností je potrebných viac informácií, Komisia navrhuje nový finančný nástroj pre námornú politiku, z ktorého by sa v období 2011-2013 vyčlenilo 7,5 milióna EUR ročne pre oblasť poznatkov o mori. Tento nástroj poskytne základ nielen pre prijatie premyslenejšieho rozhodnutia, ale ako taký prispieje aj k splneniu cieľov iniciatívy týkajúcej sa poznatkov o mori.

5.1.5. Subsidiarita

Ako je uvedené v oddiele 2, transnárodný charakter tematiky presvedčivo odôvodňuje postup na úrovni EÚ. Jednoznačne to platí pre 1. možnosť „zhromažďovanie“.

Pri 2. možnosti „zber údajov“ je otázka zložitejšia. Podpora zo strany EÚ by nemala členské štáty odradiť od splnenia morálneho ani právneho záväzku zbierať údaje. Vždy však existujú precedентné prípady. EÚ už poskytuje približne 40 miliónov EUR na účely zberu údajov z oblasti rybného hospodárstva a priemerne 44 miliónov EUR⁽¹⁴⁾ ročne pre satelitné údaje.

Odôvodnenie 2. možnosti z hľadiska subsidiarity je najvýznamnejšie vtedy, keď sa dodatočné monitorovanie bude uskutočňovať mimo vôd členských štátov. Ale nie je to nevyhnutná podmienka. Z monitorovania mora nemá prospech iba štát, v ktorého vodách sa monitorovanie vykonáva.

5.1.6. Proporcionalita

V prípade oboch možností by činnosť na úrovni EÚ hodnotne prispela k tomu, ako členské štáty využívajú dodatočné zdroje vo výške 2 až 5 %

výdavkov, ktoré už členské štáty majú. Tieto zdroje by členským štátom umožnili účinnejšie splniť ciele, a teda sú proporcionálne. Zozbierané, ale nevyužitú údaje sú stratenou príležitosťou.

5.2. Aký je najvhodnejší právny nástroj?

Stanovenie príslušných úloh pre subjekty siete si bude vyžadovať vymedzenie pojmu povinné úlohy. Odporúčania a stanoviská preto nie sú vhodné. Transpozícia do vnútroštátnych právnych predpisov vyžadovaná smernicou by mohla predstavovať väčšiu administratívnu záťaž ako v prípade nariadenia. Podporné opatrenia vymedzujúce výdavkové programy alebo účasť agentúr na európskej úrovni si vyžadujú nariadenie.

5.3. Ako by sa mala táto podpora riadiť?

Pokračovať v činnosti tak ako doteraz by pri riešení zistených problémov vyslovene nemalo žiaden účinok.

Vo verejnej konzultácii boli menované viaceré subjekty, ktoré by mohli zabezpečiť sekretariát, ale žiaden z nich sa neukázal ako najvhodnejší kandidát. Výberové konanie by bol preto najlepší spôsob na určenie najprimeranejšieho riešenia.

6 | MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Vychádzajúc zo zásady, že ukazovatele by mali byť kvantitatívne a z hľadiska zberu údajov by nemali predstavovať prílišnú záťaž, navrhuje sa nasledujúce.

Ukazovatele zdrojov

Zdroje používané na prevádzku siete sa rozdeľujú na:

- Náklady na zamestnancov Komisie.
- Náklady na sekretariát.
- Zdroje poskytované na zhromažďovanie a spracúvanie dát.

14 Prostredníctvom GMES a za predpokladu, že okolo 40 % prostriedkov je určených na pozorovanie morí a oceánu (súkromné oznámenie DG ENTR).

Ukazovatele výstupu

- Počet parametrov, pri ktorých je k dispozícii celkový obraz európskeho pozorovateľského úsilia.
- Počet parametrov, ktoré sú k dispozícii na stiahnutie na celom území úmoria.

Ukazovatele vplyvu

(S cieľom zistiť zlepšenie operačnej efektívnosti).

- Počet súkromných podnikov, ktoré sťahujú údaje prostredníctvom siete EMODnet.
- Počet administratívnych orgánov, ktoré sťahujú údaje prostredníctvom siete EMODnet.
- Počet vedeckých príspevkov týkajúcich sa morského prostredia, ktoré uverejnili európski autori v časopisoch *Nature* a *Science*.

(S cieľom zistiť zvýšenie hospodárskej súťaže) Priemerný počet uchádzačov o zmluvy v útvaroch Komisie, ktorí požadujú námorné dáta.

(S cieľom zistiť zníženie neistoty) Rozsah hodnôt zvýšenia hladiny mora počas 50 rokov použitý v hodnoteniach stratégií ochrany mora v Spojenom kráľovstve a Holandsku.

Odborná skupina na monitorovanie mora a údaje o mori bude naďalej poskytovať rady Komisii v otázke účinnosti siete EMODnet a zdôrazní každý nedostatok, ktorý treba odstrániť.

Európska komisia

Poznatky o mori 2020 – Námorné dáta a monitorovanie mora na účely rozumného a udržateľného rastu

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

2010 — 24 s. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-16461-3

doi:10.2771/627

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- na zastúpeniach alebo delegáciách Európskej únie. Ich kontaktné údaje nájdete na <http://ec.europa.eu> alebo si ich môžete vyžiadať faxom na čísle +352 2929-42758.

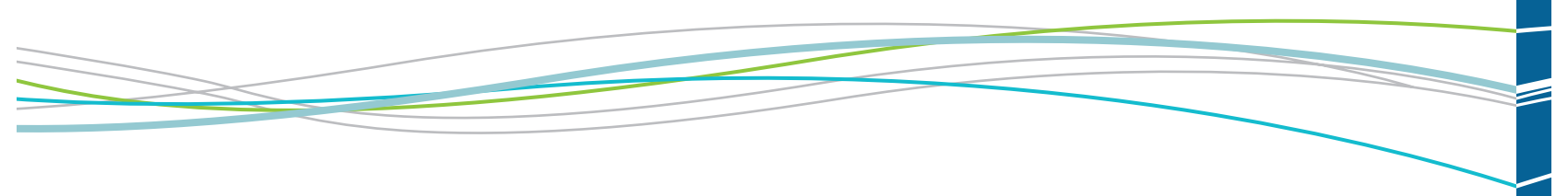
Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Predplatné (napr. ročné série Úradného vestníka EÚ, zbierky rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie):

- prostredníctvom obchodných distribútorov Úradu pre vydávanie publikácií EÚ (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

KL-32-10-391-SK-C

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-79-16461-3

9 789279 164613

